

بررسی نقش و عملکرد انجمن اسلامی دانشجویان

آمریکا و کانادا (گروه فارسی‌زبان) در زمان تسخیر لانه جاسوسی

زاهد غفاری هاشجین*

زینب قوامی**

چکیده

یکی از گروه‌هایی که در زمان تسخیر لانه جاسوسی نقش بسزایی را ایفا کرد انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا (گروه فارسی‌زبان) بود. با توجه به اهمیت موضوع، این مقاله در پی پاسخ به این سؤال است که نقش انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا در زمان تسخیر لانه جاسوسی آمریکا چه بود؟ برای گردآوری داده‌ها ضمن مطالعه و بررسی اسناد، با برخی از دانشجویان آن زمان عضو انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا مصاحبه شده است. عمده فعالیت‌هایی که دانشجویان در آن زمان انجام داده‌اند، عبارتند از: فعالیت‌های تبلیغاتی که به منظور افشاگری توطئه‌های دشمن و همچنین آگاه‌سازی افکار عمومی ملت آمریکا صورت گرفت. دیگر فعالیت انجمن، برگزاری تظاهرات و راهپیمایی در اعتراض به سفر شاه به آمریکا و حمایت از عمل دانشجویان پیرو خط امام بود. اعتصاب غذا و تشکیل دادگاه نمادین محاکمه شاه خائن از دیگر برنامه‌های انجمن بود که برای جلب توجه رسانه‌های آمریکایی و رساندن پیام خود به گوش جهانیان از آن استفاده شد.

واژگان کلیدی

انقلاب اسلامی، ایالات متحده آمریکا، انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا، تسخیر لانه جاسوسی، فعالیت‌های سیاسی.

z_ghafari@yahoo.com

zeynab.ghavami@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۶/۲

*. دانشیار دانشگاه شاهد.

** دانشجوی کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی انقلاب اسلامی دانشگاه شاهد.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۲/۱

مقدمه

به دنبال قرارداد «وستفالی»، در سال ۱۶۴۸ م که پیامد آن ظهور دولت‌های ملی با مرزهای مشخص و حاکمیت و استقلال بود، تشکیل و اعزام هیئت‌های دیپلماتیک در قاره اروپا متداول شد و با توسعه روابط دولت‌های شرق و غرب اعزام فرستادگان سیاسی به صورت سفیر دائم به کشورهای آمریکایی، آسیایی و آفریقایی نیز عمومیت یافت. (شاه علی، ۱۳۸۵: ۴۸)

در این خصوص روابط ایران و آمریکا به اوایل قرن نوزدهم بر می‌گردد و عمده روابطی که در این برهه زمانی وجود داشت، روابط فرهنگی و مذهبی و تا حدودی اقتصادی بود. تا اینکه در سال ۱۳۲۰ ش دولت آمریکا به دلیل ارزیابی جدیدی که از وضعیت مالی و موقعیت استراتژیک ایران به دست می‌آورد، به منظور ثبات در داخل ایران و دستیابی به امکانات بهتر و بیشتر، روش‌های مختلفی را به کار می‌برد. از این زمان تا پیروزی انقلاب همکاری متقابل ایران و آمریکا تدریجاً به نفوذ گسترده این کشور در امور سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی منجر می‌شود و ایران طی این مدت به دست نشانده نظامی و سیاسی آمریکا مبدل می‌شود. (معبادی، ۱۳۸۱: ۱۶)

با پیروزی انقلاب اسلامی و شکل‌گیری جمهوری اسلامی ایران که بر پایه‌های عمیق فرهنگی و مذهبی بنا شده بود، مناسبات و تعاملات ایران و آمریکا وارد مرحله و فاز جدیدی شد که به منازعات و چالش‌های دوسویه و متقابلی انجامید. در واقع پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی منافع و نفوذ آمریکا را از ایران برانداخت. بنابراین، ایالات متحده آمریکا برای از پا درآوردن نظام نوپای اسلامی از تمامی امکانات خود استفاده کرد که یکی از این اهرم‌های دخالت، سفارتخانه آن در ایران بود. (شاکری خوئی، ۱۳۹۲: ۱۶۸)

امام خمینی علیه السلام در سیزدهم آبان سال ۱۳۵۷ خطاب به ملت ایران، روز سیزده آبان را توصیف کردند. ایشان فرمودند که دشمنان در هر فرصت از هیچ توطئه‌ای دست‌بردار نیستند و با هر وسیله ممکن می‌خواهند آرامش را از ملت بگیرند. وظیفه دانش‌آموزان و دانشجویان و روحانیون این است که با تمام قدرت حملات آمریکا و اسرائیل را مهار کنند و آمریکا را وادار نمایند که شاه را استرداد کند. (امام خمینی، ۱۳۹۰: ۱۰ / ۴۷۲)

پدیده انقلاب اسلامی سبب فروپاشی بنیان استراتژی‌های جهانی و منطقه‌ای آمریکا گردید. این در حالی بود که این ابرقدرت هنوز از شکست تحقیرآمیز در ویتنام کمر راست نکرده بود که دانشجویان پیرو خط امام در پی سخنرانی امام خمینی علیه السلام به مناسبت سیزده آبان در یک حرکت انقلابی با تسخیر لانه جاسوسی آمریکا در سیزدهم آبان ۱۳۵۸ شوک جدیدی به آمریکا وارد کردند. در این دوران تسخیر لانه جاسوسی به یکی از خبرسازترین وقایع جهان تبدیل گردید و آثار و تبعات بسیاری به دنبال داشت. (حبیبی، ۱۳۹۰: ۶۲ و ۶۵)

پس از تصرف سفارت آمریکا، روابط تنش‌آلود ایران و آمریکا وارد مرحله خصمانه‌ای شد. امام خمینی ره تسخیر سفارت آمریکا را انقلاب دوم نامیدند و اکثریت قاطع ملت ایران نیز پشت سر رهبر فرزانه خویش با تظاهرات گسترده اقدام دانشجویان را تأیید نمودند و از آن حمایت کردند. در این میان اشاره به یکی از گروه‌هایی که از اقدام دانشجویان پیرو خط امام حمایت کرد و پشتیبان آنها بود ضروری به نظر می‌رسد. این گروه، انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا - گروه فارسی‌زبان بود که در قلب دشمن ساکن بودند و در آن برهه از زمان تحت فشارهای شدید دولت آمریکا مقاومت کرده و با تمام وجود از انقلاب اسلامی و رهبرشان حمایت کردند.

پس از جنگ جهانی اول، دانشجویان زیادی از کشورهای اسلامی از جمله ایران برای ادامه تحصیل به ایالات متحده آمریکا اعزام شدند. آنها در گروه‌ها و تشکل‌هایی با عناوین مختلف اهداف خود را دنبال می‌کردند. از جمله گروه‌های دانشجویی مستقر در آمریکا، انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا بود که دانشجویان ایرانی از اعضای فعال این انجمن بودند. اما به دلیل اینکه این انجمن کمتر وارد مباحث سیاسی می‌شد و دانشجویان ایرانی نیز با توجه به اوضاع سیاسی داخل کشور درصدد پیگیری مبارزات سیاسی با رژیم پهلوی بودند، این امر منجر به جدایی دانشجویان ایرانی از انجمن و تشکیل انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا، گروه فارسی‌زبان شد. (قاسم پور، ۱۳۸۷: ۲۳۳ و ۲۲۹)

با پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ این تشکل از لحاظ تشکیلات و فعالیت‌های خود وارد مرحله و فاز جدیدی شد. برخی از اعضا و فعالان انجمن، عازم ایران شده و در سمت‌های مختلفی مشغول کار شدند. اعضای باقیمانده و جدید نیز بعد از تجدید ساختار تشکیلاتی و خارج ساختن انجمن از دست نیروهای ملی‌گرا به فعالیت‌های خود در ابعاد مذهبی و سیاسی شکل جدیدی بخشیدند و با بازتعریف اهداف خود برای کمک به نظام تازه تأسیس جمهوری اسلامی به دفاع از انقلاب و آگاه ساختن جهانیان با اهداف و برنامه‌های انقلاب و مقابله با توطئه‌های شوم دشمنان پرداختند.

از جمله این دشمنان، دولت آمریکا بود که اوج فعالیت سیاسی انجمن اسلامی علیه دولت آمریکا مربوط به زمان تسخیر لانه جاسوسی است. این مقاله در پی پاسخ‌گویی به این سؤال است که نقش و عملکرد انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا، گروه فارسی‌زبان در زمان تسخیر لانه جاسوسی چگونه بود؟

مبانی نظری و روش

بر اساس آموزه‌های اسلامی نقش هر مسلمان در تعیین سرنوشت جامعه و تعهدی که باید در پذیرش مسئولیت‌های اجتماعی داشته باشد، ایجاب می‌کند که او ناظر و مراقب امور و وقایع پیرامون خود باشد و در راه انجام امور نیک و نهي از منکرات با سایرین همکاری و تعاون داشته باشد که شکل تکامل‌یافته‌تر آن

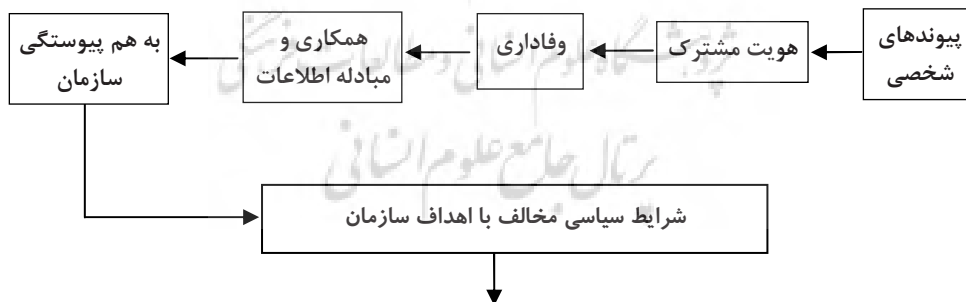
می‌تواند در قالب تشکل‌های اسلامی تجلی پیدا کند. به عنوان نمونه، این امر در آیات «قل انما اعظکم بواحدة...؛ دو دو و به تنهایی برای خدا به پا خیزید» (سبأ / ۴۶) و «تعاونوا علی البر و التقوی...؛ در راه نیکی و پرهیزگاری با هم تعاون و همکاری کنید» (مائده / ۲) و همچنین آیات مربوط به اصل امر به معروف و نهی از منکر (توبه / ۷۱؛ آل عمران / ۱۰۴) مورد تأکید قرار گرفته است.

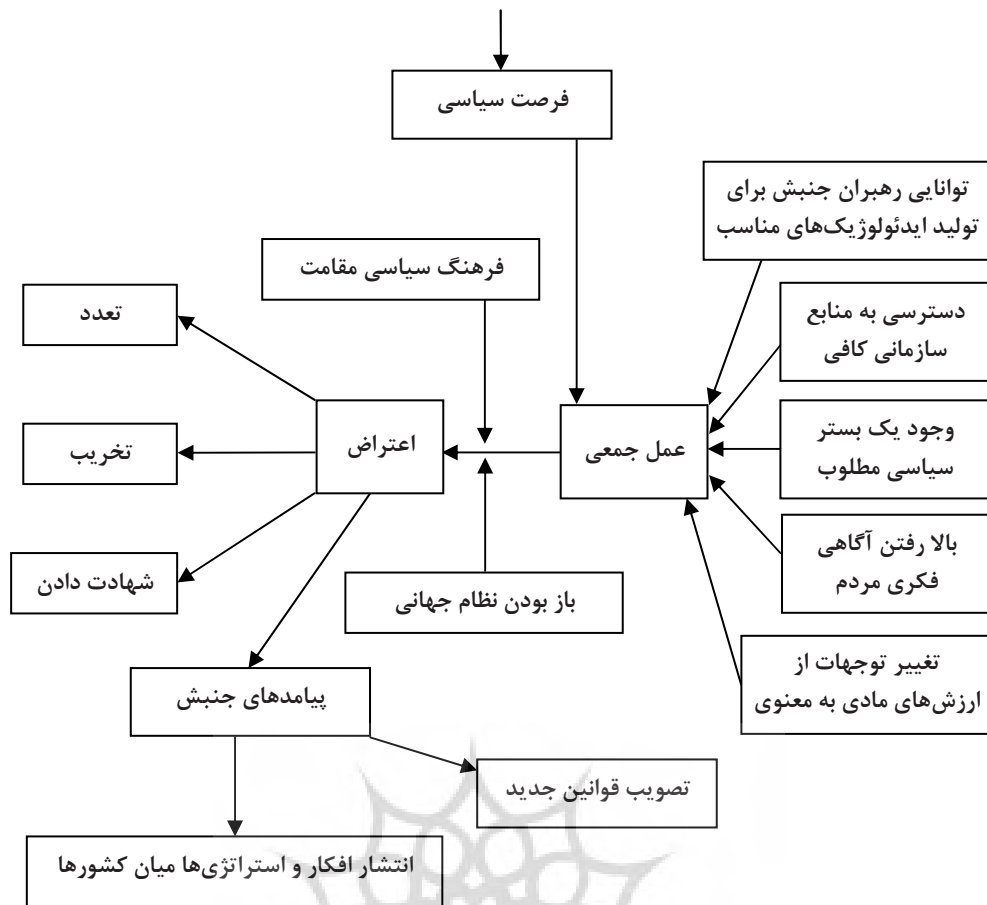
علاوه بر نکته مذکور برای تکمیل مبانی نظری این مقاله از نظریات جنبش‌های اجتماعی دوناتلا دلاپورتا و ماریو دیانی (۱۳۸۴) و جان فوران (۱۳۸۹) استفاده شده است. بر اساس این نظریات، جنبش‌های اجتماعی مبتنی بر تعاملات آزاد میان سازمان‌ها و افراد هستند. پیوندهای شخصی، نقش مهمی در تسهیل مشارکت فرد در عمل جمعی دارد. پیوندهای شخصی افراد و با هویت مشترک وفاداری آنها را نسبت به هم زیاد می‌کند که همین امر باعث همکاری و مبادله اطلاعات می‌شود که در نتیجه، سازمان جنبش به هم پیوسته‌تر می‌گردد.

حال آنچه باعث می‌شود سازمان‌ها به عمل جمعی روی بیاورند، هنجاری مخالف با ارزش‌ها و هنجارهای گروه است که در نتیجه این امر و وجود عوامل دیگری همچون منابع سازمانی کافی، توانایی رهبران جنبش برای تولید ایدئولوژیک‌های مناسب، وجود یک بستر سیاسی مطلوب، بالابودن آگاهی و تغییر توجهات از ارزش‌های مادی به معنوی و وجود فرهنگ سیاسی مقاومت و باز بودن نظام جهانی، موقعیتی ایجاد می‌شود که عمل جمعی به صورت اعتراض نمود پیدا کند. اعتراض به سه شکل تعدد، تخریب و شهادت دادن است. مطمئناً هر جنبشی پیامدهایی دارد که از جمله آنها تصویب قوانین جدید و انتشار افکار و استراتژی‌ها میان کشورها است.

این تحقیق از انواع تحقیقات کیفی از نوع استقراء (سندکاوی) است و روش انجام آن تحلیل اسنادی است که با بررسی کتب، آثار و متون تاریخی و همچنین بررسی اسناد مختلف مربوط به انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا انجام شده است. بخش دیگری از اطلاعات مورد نیاز با توجه به محدودیت‌هایی که در این زمینه وجود داشت از طریق انجام مصاحبه با اعضای مطلع و فعال انجمن اسلامی جمع‌آوری شده است.

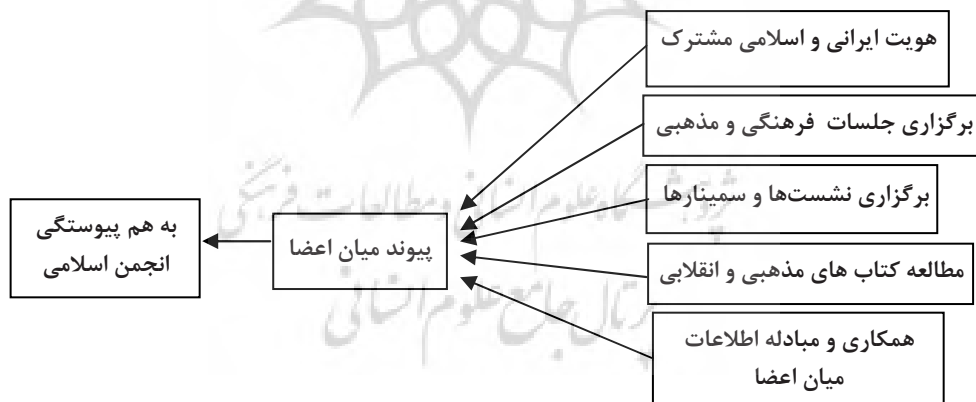
۱. مدل مفهومی تحقیق بر اساس نظریات دوناتلا دلاپورتا و ماریو دیانی و جان فوران

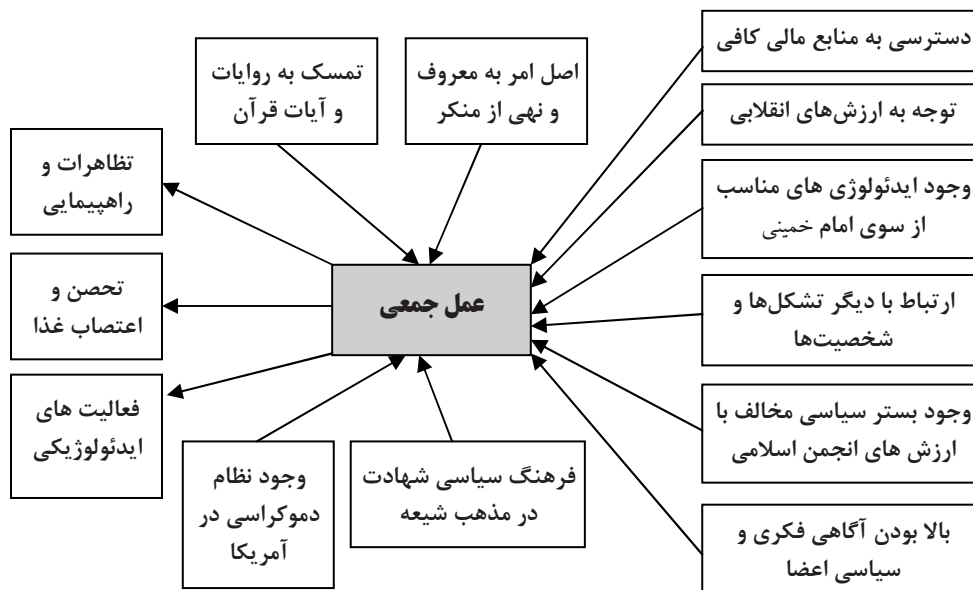

۲-۲. مدل مفهومی فعالیت‌های سیاسی انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا

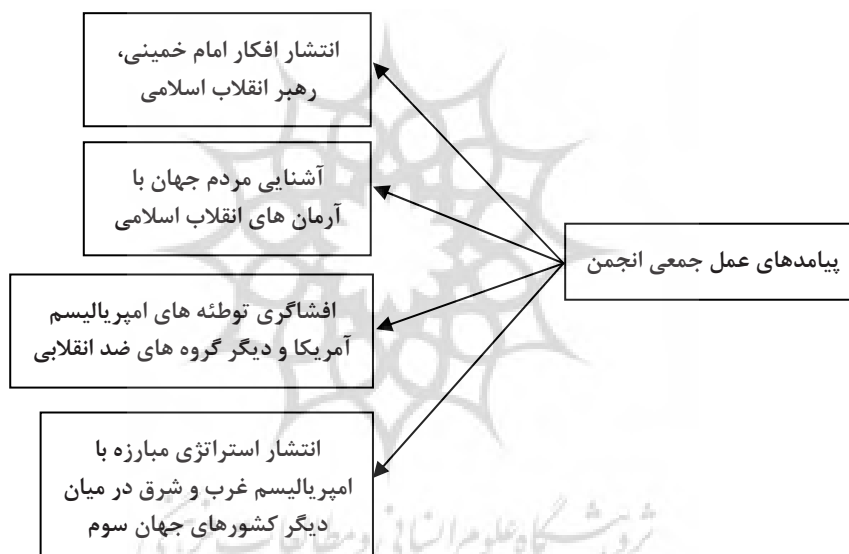
در زمان تسخیر لانه جاسوسی بر اساس مدل نظری تحقیق

۲-۲-۱. عوامل انسجام انجمن اسلامی

۲-۲-۲. شرایط لازم برای عمل جمعی انجمن اسلامی

۲-۳. پیامدهای عمل جمعی انجمن اسلامی

ارتباط انجمن اسلامی با امام خمینی علیه السلام

تأسیس انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا - گروه فارسی‌زبان با تأیید و اجازه امام بود. ارتباط با امام تا زمان حضور ایشان در پاریس به صورت غیر مستقیم ادامه داشت ولی بعد از سفر ایشان به پاریس اعضای

انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا به حضور ایشان رفتند و به فعالیت در دفتر ایشان پرداختند. فعالیت انجمن در مسیر راه ایشان و با هدف شناساندن اسلام راستین و روش درست مبارزه بود و هر ساله گزارش عملکردهایش را به پیشگاه حضرت امام می‌فرستاد. حضرت امام هم هر ساله برای مجامع انجمن پیام می‌فرستاد. (یابنده، ۱۳۹۲: ۲۲۱)

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی شرایط کشور به گونه‌ای بود که هرگونه مسامحه در امر افشای برخی از توطئه‌های خودی و ناخودی به منزله خیانت به آرمان‌های انقلاب تلقی می‌شد. در این مورد امام خمینی ره در پیامی خطاب به دانشجویان آمریکا و کانادا فرمودند که امانت بزرگی به دست آنها رسیده و آنها مسئول نگرهبانی از این امانت الهی می‌باشند. دشمنان انقلاب در داخل کشور و خارج، کشور را مورد هجوم تبلیغاتی قرار داده‌اند و ایشان از دانشجویان خواستند که تبلیغات آنها را خنثی کنند و به افشاگری شایعات آنها بپردازند. (امام خمینی، ۱۳۹۰: ۱۵ / ۳۴۷)

در جواب پیام امام، انجمن اسلامی در پیامی که به ملت ایران انتشار داد، این‌گونه بیان کرد:

انجمن اسلامی دانشجویان به عنوان بخشی از حرکت اسلامی وظیفه خود می‌داند که در این دوران حساس و تاریخی که به همت ملت عزیز مسلمان، اسلام آزادی‌بخش به دنیا عرضه شده است این مکتب اصیل را که همواره قدرت‌های استبدادی، استعماری و استثمارگری از آن در وحشت بوده‌اند تا آنجا که در توان دارد به مستضعفین بنمایاند و با الهام از تعالیم اصیل اسلامی با نیروهای شوم طاغوتی از هر قماش چه امپریالیسم راست و چپ و چه صهیونیسم مبارزه نماید. (پیام یازدهمین نشست انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا به ملت مسلمان ایران، ۱۳۵۸)

تقابل انجمن اسلامی با دولت آمریکا

اشغال سفارت آمریکا در ایران و گروگان‌گیری کارکنان آن فرصت ذی‌قیمتی به دولت آمریکا و وسایل ارتباط جمعی وابسته‌اش داده بود که حملات تبلیغاتی و وحشیانه خود را علیه انقلاب، اسلام و مسلمین وارد آورد. در واقع، دولت آمریکا با همکاری همه جانبه وسایل ارتباط جمعی برای انحراف افکار عمومی و توجیه هرگونه اقدام ضد بشری خود سعی در تحریک ملت آمریکا علیه ایران داشت. از دیگر اقدامات آمریکا، شایعات اذیت و آزار ایرانیان توسط آمریکایی‌ها بود که هدف از پخش این شایعات، ایجاد هراس و اضطراب در میان ایرانیان و در نتیجه، به وجود آوردن جو ناراضی و اعمال فشار به دولت ایران و تحریک ایرانیان برای اقدامات خشونت‌بار در داخل و خارج از کشور بود. مهم‌ترین هدف دولت آمریکا از این کار، تحریک دانشجویان پیرو خط امام برای اعمال خشونت نسبت به گروگان‌ها با این هدف بود که افکار عمومی جهان را به نفع خودشان تحت تأثیر قرار دهند و به هدف خود در زمینه به بن بست کشیدن انقلاب ایران از طریق محاصره اقتصادی و حملات سیاسی و حتی نظامی نائل آیند. (نشریه شاهد: ۳۱ / ۹)

جانینان و تبهکاران آمریکایی سر خورده از رسوائی و زبونی بعد از اشغال لانه جاسوسی کوشیدند با انواع فشارها محیط خفقان‌آوری را برای دانشجویان به وجود آورند. از جمله آزارهای آمریکایی‌ها نسبت به دانشجویان ایرانی، ضرب و شتم آنها، تهدید به قتل، حمله به منزل دانشجویان و آتش زدن مدارک تحصیلی آنها، زندانی کردن آنها بدون دلیل موجه، به گروگان گرفتن دانشجویان، ضرب و شتم دانشجویان زندانی شده و حمله به آنها به وسیله سگ بود. یکی از غیر انسانی‌ترین اعمال آنها شهادت یکی از برادران انجمن به نام بیژن عطائی آشتیانی دانشجوی ۲۶ ساله رشته اقتصاد دانشگاه اوماها ایالت نبراسکا بود. (نشریه نصر: ۳۶)

در این راستا انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا به عنوان تنها تشکل موافق نظام جمهوری اسلامی ایران وظیفه خود می‌دانست نهایت تلاش خود را برای برملا کردن توطئه‌های دشمن که به منظور براندازی انقلاب اسلامی بود، انجام دهد و در زمینه تحقق این امر با گروه‌های مخالف نظام جمهوری اسلامی درگیری‌هایی داشت که در این مقاله فقط به آمریکا و تنها برهه زمانی تسخیر لانه جاسوسی اشاره شده است. به گفته یکی از اعضای فعال انجمن اسلامی دانشجویان، آقای دکتر محمد جواد ظریف^۱ در زمان تسخیر لانه جاسوسی، انجمن دو نقش را ایفا کرد که این دو نقش عبارت بودند از:

یک نقش جهت دهی داشت. همان طور که می‌دانید یکی از دانشجویان مسلمان پیرو خط امام در واقعه تسخیر لانه جاسوسی آقای حسین شیخ الاسلام بودند. ایشان قبل از عزیمت به ایران در آمریکا عضو فعال انجمن اسلامی بودند. ایشان در آن زمان مرتب با دانشجویان انجمن در آمریکا در تماس بودند و از این طریق تغذیه اطلاعاتی می‌شدند. دومین نقش انجمن اسلامی کارهای عمومی نظیر تظاهرات‌ها و راهپیمایی‌ها و اعتصاب غذا بود. دانشجویان برای اینکه شناسایی نشوند از طریق تلفن عمومی با هم در تماس بودند و در خانه‌های تیمی زندگی می‌کردند و بسیار تحت فشار پلیس آمریکا بودند. (مصاحبه با ظریف، ۱۳۹۱)

بدین ترتیب و بر اساس آیات و روایات قرآنی و اصل امر به معروف و نهی از منکر که دعوت به کارهای نیک و بازداشتن از کارهای زشت و در راه خدا قیام کردن از جمله پیام‌های این آیات و روایات است و بر اساس اهداف شکل‌گیری انجمن، انجمن اسلامی خود را مکلف می‌دانست که در معرفی و حرکت به سوی

۱. محمد جواد ظریف متولد ۱۳۳۸ تهران، وی سیاستمدار و وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و عضو شورای عالی جمعیت هلال احمر می‌باشد. وی در سال ۱۳۵۵ برای ادامه تحصیل به آمریکا سفر کرد و توانست مدرک کارشناسی روابط بین‌الملل و کارشناسی ارشد مطالعات بین‌الملل را از دانشگاه ایالتی سانفرانسیسکو اخذ کند. پس از آن تحصیلات خود را در مقطع دکتری ادامه داد و موفق به اخذ دکتری حقوق و روابط بین‌الملل از دانشگاه دنور شد. او در سال‌های ۱۳۵۷ تا ۵۹ مشاور سرکنسولگری ایران در سانفرانسیسکو و بعد از آن تا سال ۱۳۶۱ مشاور سیاسی، رایزن و کاردار نمایندگی ایران در سازمان ملل بود. و از سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۶ سفیر و نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل متحد بود. ایشان از فعالین انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا بود از جمله فعالیت‌های ایشان در انجمن یک دوره دبیر تشکیلات کل انجمن، یک دوره دبیر تبلیغات کل انجمن و دو دوره رابط شورای کل انجمن بود. (راجی، ۱۳۹۲)

جامعه توحیدی که در آن پوزه مستکبران به خاک مالیده شده و محرومان، زمام رهبری را در دست بگیرند تا آنجا که در توان دارد بکوشد و با هرگونه لغزش و انحرافی که هدفی جز رها کردن ریسمان محکم الله ندارد جداً مبارزه کنند. (اساسنامه انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا، ۱۳۶۳: ۲) در این راستا از جمله اقداماتی که انجمن اسلامی در آن زمان از تاریخ انجام داد انتشار بیانیه و اطلاعیه، برگزاری تظاهرات و راهپیمایی و تحصن و اعتصاب غذا بود که در ادامه به آنها اشاره می‌شود.

۱. انتشار بیانیه و اطلاعیه

یکی از اقداماتی که دانشجویان انجمن اسلامی انجام دادند انتشار بیانیه و اطلاعیه برای بیان اعتراض خود نسبت به سفر شاه به آمریکا و همچنین آگاه ساختن مردم آمریکا نسبت به آرمان‌های انقلاب و خواست ملت ایران برای آزاد ساختن گروگان‌ها بود. یکی از اقدامات افشاگرانه‌ای که انجمن اسلامی انجام داد، زمانی بود که شاه تحت عنوان معالجات پزشکی به آمریکا رفت. در این مورد انجمن اسلامی به انتشار گسترده بیانیه‌ای تحت عنوان «سفر شاه به آمریکا را افشا و محکوم نماییم» پرداخت که در قسمت‌هایی از آن آمده است:

خواهران و برادران همانطور که می‌دانید چند روز پیش شاه خائن این سگ درنده خونخوار تحت عنوان «معالجات پزشکی» به آمریکا آمده و نیز طبق اخبار رسیده قرار است بختیار این فاشیست بی‌اختیار به آمریکا بیاید. عنوان معالجات پزشکی فریبی بیش نیست و تنها برای ارزیابی شدت عکس‌العمل خلق و دولت ایران و نیز خلق آمریکا در مورد اقامت شاه خونخوار است که در صورت عدم مخالفت جدی، آمریکا به عنوان پایگاه اصلی توطئه با بسیج و تمرکز تمامی نیروها سعی در نابودی و یا انحراف انقلاب ایران خواهد نمود.

در طول مدتی که جاسوسان آمریکایی به عنوان گروگان در دست دانشجویان پیرو خط امام بودند انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا به طور پیوسته به آنها پیام می‌فرستاد و از آنها حمایت می‌کرد. متن یکی از این پیام‌ها این گونه است:

انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا عمل انقلابی شما را در اشغال سفارت آمریکا تأیید و از این اقدام شما عزیزان که به ندای امام خمینی رهبر انقلاب اسلامی ایران شجاعانه پاسخ مثبت داده اید حمایت می‌نماید. ما از دولت می‌خواهیم که راه امام و امت را پیموده و از هر گونه اقدامی در استرداد شاه مخلوع کوتاهی نکند. (پیام انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا به دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، ۱۳۵۸)

از دیگر بیانیه‌هایی که انجمن اسلامی در خصوص گروگان‌های آمریکایی انتشار داد پیام حضرت امام بود. ایشان در این پیام فرموده بودند: «جنايات شاه و آمريكا چیزی نیست که احتیاج به اثبات داشته باشد. ما تا آخر عمر با دولت آمريكا مبارزه می‌کنیم و تا آن را به جایش نشانیم و دستش را از منطقه کوتاه نکنیم و به

تمام مبارزان راه آزادی کمک نکنیم تا آن را شکست دهند و چون مردم ایران سرنوشت خویش را به دست گیرند از پای نمی‌نشینیم». ایشان در خصوص گروگان‌ها از دانشجویان خواستند که از اخلاق اسلام پیروی نمایند و حقوق برادری را حفظ نمایند. (امام خمینی، ۱۳۹۰: ۱۲ / ۱۷۵) در ادامه پیام حضرت امام شرایط دولت جمهوری اسلامی ایران برای آزادی گروگان‌های آمریکایی از دیگر بیانیه‌هایی بود که انجمن انتشار داد. (اعلامیه دولت جمهوری اسلامی ایران در رابطه با آزادی گروگان‌های آمریکایی، ۱۳۵۹)

از جمله اطلاعیه‌هایی که انجمن اسلامی در سطح وسیع در آمریکا انتشار داد و بسیار برای کارتر، رئیس جمهور وقت آمریکا گران تمام شد، پیام امام خمینی علیه‌السلام به مناسبت حمله نظامی آمریکا به ایران بود. کارتر هر چه بیشتر به زمان انتخابات نزدیک می‌شد بیشتر تلاش می‌کرد که جاسوس‌های آمریکایی را نجات دهد و یکی از کارهای احمقانه‌ای که انجام داد حمله نظامی به ایران بود. در این واقعه هواپیماهای آمریکایی در صحرای طبرستان گرفتار طوفان شن شدند و نابود گشتند. (امام خمینی، ۱۳۹۰: ۱۲ / ۲۵۵)

انجمن اسلامی بعد از واقعه تسخیر، پیامی در خصوص قطع رابطه ایران با آمریکا به ملت ایران فرستاد که در قسمت‌هایی از این پیام آمده است:

ما جمعی از دانشجویان ایرانی در آمریکا مصراً خواستار قطع تمامی روابط و وابستگی‌ها اعم از سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی ایران با امپریالیسم آمریکا می‌باشیم و بدینوسیله آمادگی خود را برای بازگشت به آغوش وطن در هر لحظه اعلام می‌داریم و ندای رهبران را به جان خریداریم. (پیام جمعی از دانشجویان مسلمان ایرانی تگزاس، ۱۳۵۸)

اقدام دیگر انجمن در راستای تسخیر لانه جاسوسی انتقاد نسبت به دولت موقت و وزیر امور خارجه وقت آقای قطب زاده بود. انجمن اسلامی اقدام به انتشار نامه سرگشاده‌ای به وزیر امور خارجه نمود که در آن از حرکت‌های غیر اصولی آقای قطب زاده در مقابل آمریکا انتقاد نمود. (نامه سرگشاده به وزیر امور خارجه، ۱۳۵۹)

پیگیری اخبار مربوط به شاه پس از فرار از کشور و رابطه آمریکا با او از دیگر اخباری بود که انجمن به انتشار آن اقدام کرد. این توطئه‌ای بود که انقلاب اسلامی ایران را هدف قرار داده بود و انجمن اسلامی با پیگیری این اخبار به هوش بود که هرگونه توطئه‌ای را خنثی سازد. (نشریه شاهد: ۱۵ / ۱۶)

حرکت دانشجویان پیرو خط امام و تسخیر لانه جاسوسی را به حق می‌بایست انقلاب دومی در مسیر پویای انقلاب اسلامی ایران خواند که در بعدی وسیع‌تر در مقابله با دشمنی غدارتر عملی گردید و شعار استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی ایران را مسجل نمود. انجمن اسلامی هر ساله در سالگرد این واقعه بزرگ بیانیه‌ای در این خصوص انتشار می‌داد و در آن به معرفی ابعاد مختلف این واقعه و درگیری دولت کارتر با این مسئله می‌پرداخت. (انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا، ۱۳۶۲)

۲. برگزاری تظاهرات و راهپیمایی

انجمن اسلامی از روش‌های مختلفی برای مبارزه استفاده می‌کرد که ساده‌ترین شکل آن صدور اطلاعیه و بیانیه بود و در مراحل بعد تظاهرات خیابانی قرار داشت. برگزاری تظاهرات یکی از ابزارهای مهم اعتراضی برای فشار به دولت‌هاست که انجمن اسلامی در مواقع ضروری از آن استفاده می‌کرد. البته برگزاری تظاهرات اعتراضی منوط به اجازه از مقامات دولتی بود و دولت به فراخور سیاست‌های خود ممکن بود با آن مخالفت کند. برگزاری تظاهرات بعد از انقلاب یکی از فعالیت‌هایی بود که انجمن برای بیان اعتراض خود آن را انجام می‌داد. تظاهرات‌ها خسارت‌های جدی‌ای به انجمن وارد می‌کردند که از مهم‌ترین آن می‌توان به دستگیری تعداد بسیاری از اعضای انجمن اشاره کرد. اوج این تظاهرات‌ها نیز در زمان تسخیر لانه جاسوسی صورت گرفت. (مصاحبه با ظریف، ۱۳۹۱) از جمله تظاهرات‌هایی که انجمن اسلامی برگزار کرد، تظاهراتی در شهر نیویورک در تاریخ پنجم آبان یعنی چند روز قبل از تسخیر لانه جاسوسی بود که به دلیل سفر شاه جلالاد به آمریکا صورت گرفت. اعضای انجمن حتی از شهرهای دیگر با وجود مسافت طولانی در این تظاهرات حضور داشتند. علی‌اکبر نصرآبادی^۱ در این خصوص می‌گوید:

این تظاهرات در نیورک و مقابل بیمارستانی که شاه در آن بستری بود ترتیب داده شده بود. به این منظور اکثر اعضای انجمن با وجود مشغله کاری و مشکلات مالی و مسافت طولانی سعی کردند که در این تظاهرات شرکت کنند. (مصاحبه با نصرآبادی، ۱۳۹۲)

در پایان این تظاهرات دانشجویان قطعنامه‌ای صادر کردند که بدین شرح است:

۱. انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا رهبری انقلاب اسلامی ایران را خاص امام خمینی می‌داند.
۲. ما بار دیگر حمایت خود را از انقلاب خلق مسلمان ایران به رهبری امام خمینی اعلام می‌داریم.
۳. ما تمام توطئه‌های عوامل ضد انقلاب در داخل و خارج از کشور را شدیداً محکوم می‌کنیم.
۴. ما آمادگی خود را جهت مبارزه تحت رهبری امام خمینی علیه توطئه‌های جهانخواران شرق و غرب و صهیونیسم غاصب اعلام می‌داریم.
۵. ضمن دادن التیما تم به دولت آمریکا و هشدار به مردم آن بدین وسیله اعلام می‌داریم تا زمانی که شاه مخلوع جنایتکار را اخراج و یا او را به ملت ایران تحویل ندهید به افشاجری از طرق مختلف در سطح آمریکا ادامه خواهیم داد.

---

۱. علی‌اکبر نصرآبادی در سال ۱۳۵۵ به همراه همسرش برای ادامه تحصیل به کشور آمریکا سفر کرد. وی در شهرهای کالیفرنیا و لوئیزیانا آمریکا ساکن بود. وی از طریق آقای محمود واعظی به جلسات فرهنگی انجمن دعوت می‌شود و پس از مدتی به عضویت انجمن در می‌آید. ایشان به دلیل تبحر در انجام کارهای هنری وظیفه تهیه اعلامیه‌ها و پلاکاردهای تظاهرات و راهپیمایی‌ها را با توجه به موضوعات آنها بر عهده داشت. وی در زمان جنگ درس را رها می‌کند و به کشور بازمی‌گردد. (مصاحبه با نصرآبادی، ۱۳۹۲)

۶. با توجه به اقداماتی که دولت تاکنون در جهت اعتراض به حضور شاه در آمریکا انجام داده است ما خواهان اتخاذ تصمیمات قاطع دولت با الهام از رهنمودهای امام خمینی در این باره هستیم. (آرشیو مرکز اسناد انقلاب اسلامی. ش پ ۲۷۸۲۶)

اولین تظاهرات بزرگی که انجمن اسلامی برای پشتیبانی از عمل دانشجویان پیرو خط امام در تصرف لانه جاسوسی و آشکار ساختن ماهیت سفر شاه خائن به آمریکا انجام داد، در تاریخ ۱۷ آبان سال ۱۳۵۸ بود. برای برگزاری این تظاهرات، دانشجویان مسلمان انجمن اسلامی بعد از چندین روز درگیری با پلیس آمریکا برای کسب اجازه بالاخره موفق شدند که برنامه اعتصاب غذا و تظاهرات را در روزهای پنجشنبه، جمعه، شنبه و یکشنبه تدارک ببینند. در این تظاهرات دانشجوی سخنگو، آزادی‌گروگان‌ها را بستگی به تصمیم آمریکا دانسته و از مردم آمریکا خواست تا برای حفظ جان گروگان‌ها دولت آمریکا را مجبور به تحویل شاه مخلوع به ایران کند. در این تظاهرات صدها پلیس آمریکایی برای جلوگیری از هرگونه برخورد از چندین ساعت قبل در محل تظاهرات مستقر شدند، همچنین آنها خلل‌هایی در انجام برنامه وارد کردند. از جمله اینکه چندین بار مسیر تظاهرات را تغییر دادند تا دانشجویان نتوانند پیام خودشان را آنطور که شایسته بود به گوش ملت آمریکا برسانند و دیگر اینکه شبکه رادیویی ABC با پخش سراسری خبر دروغ و توطئه‌آمیز عدم تشکیل تظاهرات، سعی در برگرداندن و منصرف کردن برادران و خواهرانی که تصمیم به شرکت در تظاهرات را داشتند کرد. در آخر نیز تظاهرات با شعار الله اکبر و لاله‌الله خاتمه یافت. (بیانیه خبری شماره یک انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا، ۱۳۵۸)

از سوی دیگر در مخالفت با این تظاهرات تعدادی از آمریکایی‌ها به برادران و خواهران تظاهرکننده اهانت کرده و با داد و فریاد و شعار «به‌کشورتان برگردید» چندین بار سخنرانی یکی از دانشجویانی که قطعنامه تظاهرات را بیان می‌کرد قطع کردند. در ایالت هوستون نیز تعداد زیادی آمریکایی علیه ایرانیان تظاهراتی برپا کردند که در آن با شعارهای ضد ایرانی خواستار برگشت ایرانیان به کشورشان شدند و همچنین پرچم ایران را آتش زدند. همچنین در جلوی کاخ سفید در واشنگتن و سفارت ایران در آمریکا هم تعدادی آمریکایی تظاهراتی علیه ایران برپا کردند. (همان)

از دیگر تظاهرات‌های مهم، تظاهرات پرشکوه علیه اقامت شاه خائن در مقابل کاخ سفید و همچنین در کالیفرنیا بود که با هجوم وحشیانه پلیس به اسارت صد و سی نفر از خواهران و برادران انجمن اسلامی منجر شد. (پیام درود و حمایت به اعضای انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا، سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹)

اشغال سفارت آمریکا در ایران و گروگان‌گیری کارکنان آن فرصت‌ذی‌قیمتی به دولت آمریکا و وسائل ارتباط جمعی وابسته‌اش داد که حملات تبلیغاتی و وحشیانه خود را بر انقلاب و اسلام و مسلمین وارد کنند. دولت آمریکا با همکاری همه جانبه وسایل ارتباط جمعی برای انحراف افکار عمومی و توجیه هرگونه اقدام

ضد بشری خود سعی در تحریک ملت آمریکا علیه ایران را داشت. در این راستا اعضای انجمن اسلامی طی تظاهرات خود علیه توطئه‌های آمریکا به شدت مجروح شدند. (نشریه شاهد: ۳۱ / ۱۰)

در این تظاهرات که اعضای انجمن اسلامی برای حمایت از دانشجویان پیرو خط امام در پارک لافاند جمع شده بودند پلیس با لباس‌های شخصی به جمع دانشجویان حمله برد و تعداد ۱۹۶ نفر از خواهران و برادران را بدون هیچ‌گونه مجوزی دستگیر و زندانی کرد. پلیس فاشیست آمریکا در این حمله خشم و کینه امپریالیسم آمریکا را یک جا بر سر پیروان راه امام خمینی علیه السلام فرود آورد و هشت تن از دانشجویان را به شدت مجروح نمود و این در شرایطی بود که دانشجویان پیرو خط امام با جاسوسان آمریکایی بنا بر گزارش اداره صلیب سرخ جهانی به بهترین وجه انسانی رفتار می‌کردند. در حالی که دولت آمریکا این حامی دروغین حقوق بشر دانشجویان ایرانی را در شرایط زیر زندانی کرده بود.

۱. برای هر هشت نفر یک سلول به وسعت ۲ در ۱/۵ و با ارتفاع ۲ متر در نظر گرفته بود.
۲. اکثر سلول‌ها فاقد نور کافی و مرطوب و کثیف بود و حتی بعضی سلول‌ها فاقد توالت و وسائل ساده و ضروری بود.
۳. بازجوهای زندان را یک ساواکی فراری که خود را ثقفی معرفی کرده و دو نفر آمریکایی که آرم سازمان «بنیاد ایران آزاد» (سازمانی متشکل از دزدان و فراریان طرفدار بختیار) بر سینه داشتند تشکیل می‌داد. این بازجویان در نهایت بی‌شرمی و وقاحت با فحاشی‌های رکیک سعی در گرفتن اقرار از خواهران و برادران داشتند.
۴. معالجه مجروحان در بیمارستان در نهایت کندی و اهمال و بی‌تفاوتی پیش می‌رفت. به طوری که زخم‌های افراد بسیاری در اثر عدم مراقبت دچار عفونت شده بود.
۵. از ۶۰ نفر مجروحین حادثه که تاکنون شناسایی شده‌اند ۴۵ نفر با وجود جراحات بسیار هنوز در زندان به سر می‌برند.

اما با تمام این مشکلات با وجودی که خواهران و برادران در اعتصاب غذا بسر می‌برند با توکل به خدا و با عشق به امام و انقلاب از روحیه بسیار خوبی برخوردار بودند و فضای دهشتناک زندان را با فریادهای الله اکبر، خمینی رهبر خود پر کرده بودند. (اطلاعیه شماره ۱ و ۲ انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا در رابطه با تظاهرات و درگیری واشنگتن، ۱۳۵۹)

پلیس با اعمال فشار وقتی دید که نمی‌تواند اعتصاب غذای خواهران و برادران زندانی را بشکند آب را به روی آنها بست. همچنین آنها به بهانه گرفتن عکس به زور روسری را از سر خواهران درآوردند. و در مقابل شعارهای الله اکبر دانشجویان زندانی با گاز اشک آور به آنها حمله ور شدند. در زندان خواهران در برابر شعارهای آنها، با باطوم و مشت و لگد آنان را به سلول‌های انفرادی منتقل کردند و در زندان برادران آنها با نوشتن شعارهای استعمار سیاهان در آمریکا محکوم است، فلسطین پیروز است، مرگ بر امپریالیسم آمریکا، سیاهان آمریکا متحد شوید، مکتب اسلام مکتب شهادت پرور است، لاله الا الله و الله اکبر و خمینی رهبر باعث می‌شوند

دیگر زندانیان به وجود آنها در زندان پی ببرند و با اهداف آنها آشنا شوند و به همین خاطر پلیس تمامی زندانیان طبقه‌ای که آنها در آنجا زندانی بودند را به قسمت‌های دیگر منتقل می‌کنند. خواهران و برادران زندانی با اینکه در حال اعتصاب غذا به سر می‌بردند و ضعف عمومی شدیدی داشتند ولی با ایمان به خدا و اتحادی چشم‌گیر از روحیه‌ای قوی برخوردار بودند و اغلب اوقات خود را در حال افشاگری، بحث‌های ایدئولوژیک، دعا‌های منوط به تقویت روح و برپا داشتن نماز جماعت می‌گذراندند. (اطلاعیه شماره ۳ و ۴ انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا در رابطه با تظاهرات در واشنگتن، ۱۳۵۹)

در پی اعتصاب دیگر دانشجویان در پارک لافائت مبنی بر زندانی کردن خواهران و برادران انجمن، دادگاه آمریکا اعلام کرد که تمامی خواهران بدون هیچ قید و شرطی می‌توانند زندان را ترک کنند با این استدلال که آیت‌الله خمینی گروهان‌های زن ما را آزاد نمود و ما هم به عمل مقابل دست می‌زنیم. اما خواهران قاطعانه اظهار داشتند که تا آزادی بدون قید و شرط برادران و محکوم کردن اعمال فاشیستی پلیس در انظار جهانیان به اعتصاب غذا و ماندن در زندان ادامه می‌دهیم. امپریالیسم آمریکا که کوشش خود را در آزاد ساختن خواهران بی‌نتیجه دید، دست به حيله دیگری زد و با اطلاع دادن به اداره مهاجرت و آمدن مأموران این اداره به زندان با توسل به زور دست و پای خواهران را گرفته واز زندان خارج می‌کنند و این در حالی بود که محیط داخلی و خارجی زندان را، خواهران با دادن شعارهای الله اکبر و درود بر خمینی به زبان انگلیسی پر کرده بودند. (اطلاعیه شماره ۵ انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا در رابطه با تظاهرات روز یکشنبه در واشنگتن، ۱۳۵۹)

در این رابطه کارتر در خصوص رسیدگی به امور زندانیان جلسه فوق‌العاده‌ای با حضور وزیر امور خارجه، وزیر دادگستری و مشاورین و گروهی دیگر تشکیل داد و در این جلسه که به منظور پیدا کردن راه حلی برای پایان دادن به اعتصاب زندانیان صورت گرفت تمامی راه‌های ممکنه مورد بحث و تجزیه و تحلیل قرار گرفت. به گفته خبرگزاری‌های آمریکا این جلسه به منظور جلوگیری از شهادت خواهران و برادران به علت امتناع از خوردن و نوشیدن صورت گرفته بود که در صورت وقوع چنین حادثه‌ای فعالیت‌های تبلیغاتی کارتر شدیداً آسیب می‌دید. و نتیجه هم بر این قرار شد که تمام زندانیان در بند از واشنگتن اخراج شوند. به این ترتیب مأموران اداره مهاجرت برای انتقال زندانیان رفتند و انتقال آنها با چنان تجهیزاتی همراه بود که گویی بیست هزار جانی خطرناک را تغییر مکان می‌دهند. (اطلاعیه شماره ۶ و ۷ انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا در رابطه با تظاهرات در واشنگتن، ۱۳۵۹)

علاوه بر این موارد در تمام مدتی که کارکنان سفارت آمریکا به عنوان گروهان در ایران به سر می‌بردند دانشجویان ایرانی انجمن اسلامی در هر تظاهراتی که برگزار می‌کردند خواسته‌های ایران را برای بازگرداندن گروهان‌ها و حمایت از انقلاب و امام خمینی رضی الله عنه اعلام می‌کردند که نمونه‌ای از آن زمانی بود که سادات به آمریکا سفری داشت که دانشجویان تظاهراتی به منظور اعتراض به سفر سادات به آمریکا انجام دادند که در قطعنامه این

تظاهرات بار دیگر هم پیمانی خود را با عملکرد دانشجویان پیرو خط امام اعلام داشتند. (قطعهنامه تظاهرات و راهپیمایی انجمن اسلامی دانشجویان که به منظور اعتراض به مسافرت سادات به آمریکا صادر گردید، ۱۳۵۹)

آمریکا نیز در مقابل حرکت اعتراضی دانشجویان بیکار ننشست و با به نمایش گذاشتن مشت‌زدی و آدمکش فراری در شهر واشنگتن خواست جهانیان را بفریبد و اینگونه نشان دهد که روشنفکران و تحصیلکرده‌های ایرانی با انقلاب و رهبر آشتی ناپذیرش، مخالفند. که این توطئه آمریکا به یاری خداوند و پایمردی دانشجویان مسلمان عقیم ماند و چهره کریمه آمریکا برای چندمین بار به جهانیان شناسانده شد. (بیانیه انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا، ۱۳۵۸)

۳. تحصن و اعتصاب غذا

یکی دیگر از شیوه‌های اعتراضی دانشجویان انجمن اسلامی برگزاری مراسم تحصن و اعتصاب غذا بود. اولین اعتصاب غذای دانشجویان در حمایت از تسخیر لانه جاسوسی در روز ۱۷ آبان ۱۳۵۸ با شرکت حدود سی نفر از برادران و خواهران انجمن اسلامی همراه با شعارهای الله اکبر، یهودیان برادران ما هستند مرگ بر صهیونیسم و مرگ بر شاه و درود بر خمینی شروع شد. بیش از بیست خبرنگار و فیلمبردار از خبرگزاری‌های مختلف از جمله رادیو و تلویزیون آلمان و آمریکا این اعتصاب را گزارش کردند. (بیانیه خبری شماره یک انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا، ۱۳۵۸)

نصرآبادی از اعضای انجمن اسلامی دانشجویان، در خصوص این اعتصاب می‌گوید:

اعضای انجمن به مدت هشت روز کفن پوشیده بودند و در مقابل کاخ سفید به اعتصاب نشستند. در روز پایان اعتصاب پس از برگزاری نماز سیاسی یکی از اعضای انجمن پرچم آمریکا را در وسط میدان آتش زد که این عمل باعث شد پلیس به دانشجویان حمله کند و عده‌ای از آنها را دستگیر کند. (مصاحبه با نصرآبادی، ۱۳۹۲)

با گروگان گرفته شدن کارمندان سفارت آمریکا در ایران، رهبران آمریکایی و اروپایی، سازمان‌های بین‌المللی و مطبوعات غرب همه یک صدا دولت ایران را متهم کردند که با حمایت از دانشجویان گروگان‌گیرنده حقوق بین‌المللی را نقض کرده و کنوانسیون وین را که در آن قانون مصونیت‌های سیاسی به تصویب رسیده بود را زیر پا گذاشته است. (نشریه شاهد: ۳۸ / ۸) به همین منظور انجمن یکی از مهم‌ترین اعتصاب‌هایش را انجام داد، اعتصابی که به خاطر حمایت از عمل دانشجویان پیرو خط امام در داخل مجسمه آزادی صورت گرفت. در این ماجرا عده‌ای از اعضای انجمن به داخل مجسمه آزادی رفتند و پلاکارتهایی را از بالای برج آویزان کردند که در آنها نوشته شده بود «شاه باید محاکمه گردد»، «شاه باید به ایران تحویل داده شود» و بعد دست‌های خود را به مجسمه دستبند زدند و کلید آن را به پایین پرت کردند و هدفشان این بود که از طرف رسانه‌ها و مطبوعات با آنها مصاحبه کنند و آنها از توطئه‌های شوم آمریکا پرده بردارند. (ناهدیان، ۱۳۸۶)

به دنبال ورود شاه جنایتکار به شهر سن آنتونیوی تگزاس، عده‌ای از اعضای انجمن اسلامی ضمن برپا داشتن برنامه‌های افشاگرانه خواستار استرداد شاه مخلوع به ایران شدند. آنها برای برپا کردن تظاهرات با مخالفت پلیس و شهردار این شهر مواجه شدند که در روز بعد با زدن چسب‌هایی بر روی دهان خود اعتراضشان را نسبت به رأی دادگاه مبنی بر ممنوعیت هرگونه تظاهرات اعلام نمودند. به علت مخالفت پلیس، پنج نفر از برادران انجمن در مقابل شهرداری شهر متحصن شدند و دست به اعتصاب غذا زدند و علیرغم احتمال حمله گروه‌های نژادپرست افراطی آمریکایی و مزاحمت و اهانت‌های اوباش شهر در آنجا باقی ماندند تا سرانجام پلیس با زور آنها را به زندان منتقل نمود. تصمیم این پنج نفر این بود که به اعتصاب غذای خود تا تحقق خواسته‌هایشان حتی در صورت آزار ادامه دهند. در تمامی این مدت سعی برادران و خواهران انجمن اسلامی بر این بود که با استفاده از کنفرانس‌های مطبوعاتی و پخش اعلامیه صدای ملت ایران و علت اعتصاب غذا را به گوش ملت آمریکا برسانند. (نشریه شاهد: ۳۱ / ۱۹)

۴. برپا کردن دادگاه نمادین به منظور محاکمه شاه خائن

در ادامه محکومیت ورود شاه به آمریکا، انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا در راستای حرکت دانشجویان پیرو خط امام در یک دادگاه بین‌المللی که مطابق با قوانین و موازین سازمان ملل در شهر یوجین در ایالت اورگان آمریکا برپا شد، جرائم شاه مخلوع را مورد بررسی قرار دادند و قضات دادگاه به اتفاق آراء به محکومیت شاه رأی دادند و توصیه کردند که او برای محاکمه به ایران بازگردانده شود و ثروتش به مردم ایران برگردانده شود. نکته مهم در تشکیل این دادگاه این بود که نتیجه آن به مجمع عمومی سازمان ملل گزارش داده شود و در جریان این دادگاه، اساتید و شخصیت‌های معتبر علمی هم شرکت کرده بودند. دادستان این دادگاه یکی از نمایندگان سابق کنگره آمریکا بود و دو وکیل مدافع معروف نیز از شاه دفاع می‌کردند. هیئت قضات را نمایندگان مردم آمریکای لاتین، آسیا، آمریکا، آفریقا، سرخ پوستان آمریکا، اعراب و دو ایرانی تشکیل می‌داد و بیش از سیصد تماشاگر که اکثر آنها آمریکایی بودند در جریان محاکمه شاه نظارت داشتند و محاکمه بیش از چهار ساعت و نیم به درازا کشیده بود. هدف از تشکیل این دادگاه علاوه بر محاکمه شاه بر اساس موازین سازمان ملل و گزارش جریان و نتیجه آن به مجمع عمومی، آگاه‌سازی مردم آمریکا در مورد جنایت‌های شاه مخلوع و نقش دولت آمریکا در پشتیبانی از اوست. انجمن اسلامی امیدوار بود که مردم آمریکا را با واقعیت مسائلی که در بیست و پنج سال گذشته به عنوان سیاست آمریکا در ایران گذشته آشنا سازد. (نشریه شاهد: ۳۷ / ۳۲)

پیام پشتیبانی دیگر سازمان‌ها از انجمن اسلامی

۱. حمایت اتحادیه انجمن‌های اسلامی در اروپا

یکی از تشکل‌هایی که در زمان تسخیر لانه جاسوسی همواره از دانشجویان انجمن اسلامی در آمریکا

حمایت می‌کرد اتحادیه انجمن‌های اسلامی در اروپا بود. قسمت‌هایی از یکی از پیام‌هایی که این تشکل برای انجمن اسلامی فرستاده بدین شرح است:

درود بر توای خواهر و ای برادر که در جنگل حقوق بشری کارتر شکنجه می‌بینی و استقامت و پایداری می‌کنی تا مشتهای کثیف طرفداران با اصطلاح آزادی بشر را برای جهان باز کنی. و هوای نان و نام و مدرک تحصیلی از مبارزتان باز نداشته است. برادران و خواهران بدانید که ما چه در اروپا و چه آسیا هر جا که باشیم قلبمان برایتان می‌تپد و روح و جسممان از هر ضربه‌ای که بر شما وارد می‌شود به خشم و درد می‌آید. (پیام اتحادیه انجمن‌های اسلامی در اروپا به انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا، بی‌تا)

۲. دانشجویان پیرو خط امام

دانشجویان پیرو خط امام نیز همواره با دادن پیام از انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا حمایت می‌کرد. در یکی از این پیام‌ها آنها این چنین گفته‌اند:

برادران و خواهران رزمنده انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا شما ای پیام‌گذاران اسلام، با مشتهای گره کرده سردمدار کفر جهانی آمریکای جنایت کار را آن‌چنان به وحشت انداختید که چاره‌ای نمی‌بیند جز آنکه فریادتان را خفه سازد تا پیامتان و کلامتان به گوش مستضعفین جهان نرسد، و ماهیت این بزرگ مفسد زمین همانطوریکه خود اقرار کرده‌اند در مقابل شما خشونت روزافزون است چراکه از اسلام و ملت مسلمان ایران ضربات مهلکی خورده‌اند که تاب تحمل را از آنها گرفته است. و رفتار ددمنشانه دولت آمریکا نسبت به شما بیانگر ادعاهای پوشالی و دروغین است که به نام دفاع از حقوق بشر خودساخته کارتر است. (پیام دانشجویان مسلمان پیرو خط امام به انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا، بی‌تا)

۳. سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی

سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی نیز دیگر سازمانی بود که پیام حمایتی با این مضمون به انجمن اسلامی فرستاد:

درود شهیدان افتخار آفرین انقلاب اسلامی بر شما باد که خاطره تابناک و حماسه‌ای آن را هر چه با شکوه‌تر در قلب جنایت و ظلم دوباره تکرار نمودید. تاریخ انقلاب اسلامی این عملکردها و صحنه‌های پر شکوه و بیاد ماندنی را از شما بر سینه خویش نقش بسته است و فراموش نمی‌کند. (پیام حمایت سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی از انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا، ۱۳۵۹)

انجمن اسلامی نیز در پیامی به تمام سازمان‌ها و احزابی که پشتیبانی خود را از حرکت آنها اعلام کرده بودند تشکر کرده بود. و بیان داشت که آنچه که ما به عنوان بخش کوچکی از حرکت عظیم اسلامی در قلب کفر انجام دادیم همانا نشان دادن وفاداری خود به امام و امت و افشای شیطان بزرگ و نوکران جیره‌خوارش

در سطح بین‌الملل بود و مطمئناً حرکت دانشجویی خود را تا افشا و نابودی کامل دشمن بزرگ ادامه خواهیم داد. (پیام تشکر انجمن به سازمان‌ها و احزاب، بی‌تا)

نتیجه

انقلاب اسلامی ایران بزرگ‌ترین ضربه‌ها را به امپریالیسم آمریکا وارد کرده بود. مانند ضربه‌های اقتصادی و مهم‌تر از همه بی‌اعتبار کردن و درهم شکستن تصویر غول آسیایی را که از مجسم کردن نام آمریکا در افکار مردم مستضعف جهان سوم ظاهر می‌شد. آمریکا نیز برای به دست آوردن منافع از دست رفته‌اش بیکار نشست و سعی کرد که از مهره اصلی خود یعنی محمدرضاشاه استفاده کند. به همین دلیل طبق نقشه حساب شده‌ای تحت عنوان درمان، وی را به آمریکا آورد. در ایران نیز به نشانه اعتراض و خشم از این اهانت فاحش به شرافت انقلاب و اراده ملت ایران یکی از زیباترین و کامل‌ترین چهره‌های انقلاب اسلامی شکل گرفت و سفارت آمریکا در ایران به اشغال گروهی دانشجویی مسلمان درآمد که خود را دانشجویان مسلمان پیرو خط امام نامیدند.

علاوه بر دانشجویان مسلمان پیرو خط امام دانشجویان دیگری نیز بودند که نه تنها کمتر از این دانشجویان عمل نکردند بلکه با سکونت در سرزمین دشمن و با تحمل فشارها و اهانت‌ها با تمام وجود از انقلاب اسلامی دفاع کردند. انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا (گروه فارسی‌زبان)، سازمانی غیرانتفاعی بود که در آمریکا به ثبت رسیده بود. بر اساس نظریه مورد استفاده در این مقاله، پیوندهای شخصی افراد و مبادله اطلاعات باعث تحکیم سازمان شده بود. انجمن اسلامی به عنوان تنها تشکل موافق نظام جمهوری اسلامی ایران، سفر شاه به آمریکا را مخالف با ارزش‌های خود دانسته و هم پای مردم ایران و دانشجویان پیرو خط امام به مخالفت پرداخت. وجود منابع سازمانی کافی که از حق عضویت اعضا و کمک‌های دیگر اشخاص حقیقی و حقوقی تأمین شده بود و تغذیه ایدئولوژیکی که در پی سخنرانی حضرت امام به مناسبت سیزده آبان صورت گرفته بود؛ همچنین فضای باز حقوق بشری کارتر و تکیه بر آیات و روایات قرآنی و اصل امر به معروف و نهی از منکر، موجب شد تا انجمن اسلامی در برابر حملات تبلیغاتی و سیاسی دولت آمریکا بیکار ننشسته و دست به اعتراض گسترده‌ای زند.

از جمله کارهایی که در این زمینه انجام داد انتشار بیانیه و اطلاعیه در جهت افشای توطئه‌های دشمن و آگاه ساختن مردم آمریکا با اهداف انقلاب بود. از دیگر فعالیت‌های انجمن برگزاری تظاهرات بود که با مشارکت تعداد زیادی از دانشجویان برگزار شد و در اغلب آنها تعداد زیادی از اعضای انجمن دستگیر و زندانی شدند. از دیگر شیوه‌های اعتراض انجمن تحصن و اعتصاب غذا بود که غالباً به مدت طولانی صورت می‌گرفت؛ به طوری که حال دانشجویان رو به وخامت می‌گذاشت. تشکیل دادگاه نمادین محاکمه شاه یکی دیگر از اقدامات مهم انجمن اسلامی بود که با هدف آگاه کردن مردم آمریکا با جنایات شاه و اربابش آمریکا

صورت گرفت. مهم‌ترین پیامدی که این جنبش برجا گذاشت یکی تحت فشار گذاشتن دولت آمریکا مبنی بر خروج شاه از آمریکا و دیگری انتشار افکار انقلاب و امام و آگاه ساختن مردم آمریکا با جنایات شاه و دولت آمریکا در مورد مردم مظلوم ایران بود.

آنچه انجمن اسلامی در آمریکا در قلب کفر انجام داد نشان دادن وفاداری خود به امام و امت و افشای دسیسه‌های شیطان بزرگ و نوکران جیره خوارش در سطح بین‌الملل بود و مطمئناً حرکت دانشجویان در راستای پیام امام خمینی علیه السلام بود که فرموده بودند تا بانگ لا اله الا الله و محمداً رسول الله در تمام جهان طنین نیفکند مبارزه هست.

منابع و مآخذ

۱. قرآن کریم.
۲. آرشیو مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۵ آبان ۱۳۵۸، «قطعنامه انجمن که به منظور اعتراض به بودن شاه در آمریکا در پایان روز دوم تظاهرات و راهپیمایی در شهر نیویورک صادر گردید». شماره پرونده ۲۷۸۲۶.
۳. اساسنامه انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا (گروه فارسی زبان)، ۱۳۶۳.
۴. اعلامیه دولت جمهوری اسلامی ایران در رابطه با آزادی ۵۲ گروگان آمریکایی، ۲۹ دی ۱۳۵۹.
۵. امام خمینی، سید روح الله، ۱۳۹۰، صحیفه امام، تهران، عروج.
۶. انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا (گروه فارسی زبان)، ۱۳۵۹، نشریه نصر، شماره ۶.
۷. انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا، ۱۳۶۲، انقلاب دوم، تسخیر لانه جاسوسی، آمریکا، بی‌نا.
۸. انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا، ۵ مرداد ۱۳۵۹، «اطلاعیه شماره ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸ انجمن اسلامی در رابطه با تظاهرات و راهپیمایی روز یکشنبه ۴ مرداد ۱۳۵۹».
۹. بیانیه «سفر شاه به آمریکا را افشا و محکوم می‌نماییم»، ۱۳۵۸.
۱۰. بیانیه پشتیبانی و تشکر از دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، بی‌تا.
۱۱. بیانیه خبری شماره یک انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا، ۱۳۵۸.
۱۲. پیام انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا به دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، ۱۷ آبان ۱۳۵۸.
۱۳. پیام انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا در جواب پیام احزاب و گروه‌ها و سازمان‌ها، بی‌تا.
۱۴. پیام انجمن‌های اسلامی دانشجویان در اروپا به انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا، بی‌تا.
۱۵. پیام جمعی از دانشجویان مسلمان ایرانی تگزاس، ۲۷ اسفند ۱۳۵۸.
۱۶. پیام یازدهمین نشست انجمن اسلامی دانشجویان در آمریکا و کانادا به ملت مسلمان ایران، ۱۳۵۸.

۱۷. حبیبی، حمید، ۱۳۹۰، «آثار تسخیر لانه جاسوسی از دیدگاه حضرت امام علیه السلام»، حصون، شماره ۳۲.
۱۸. دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، بی تا، «اطلاعیه شماره ۱۳۸ و ۱۲۹ و ۱۰۴».
۱۹. دلاپورتا، دوناتلا و مایو دیانی، ۱۳۸۴، *مقدمه‌ای بر جنبش‌های اجتماعی*، ترجمه محمد تقی دلفروز، تهران، کویر.
۲۰. راجی، محمد مهدی، ۱۳۹۲، *آقای سفیر*، تهران، نشر نی.
۲۱. سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، ۱۱ مرداد ۱۳۵۹، «پیام درود و حمایت از اعضای انجمن اسلامی دانشجویان آمریکا و کانادا».
۲۲. سفارت جمهوری اسلامی ایران در واشنگتن، ۱۳۵۸، *نشریه شاهد*، شماره‌های ۱۵، ۳۱، ۳۷، ۳۸.
۲۳. شاکری خوئی، احسان، ۱۳۹۲، «رویارویی فرهنگی و قدرت نرم در مناسبات جمهوری اسلامی ایران و ایالات متحده آمریکا»، *فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی*، سال دهم، شماره ۳۲.
۲۴. شاه علی، احمد رضا، ۱۳۸۵، *انقلاب دوم*، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
۲۵. ظریف، محمد جواد، ۱۳۹۱، *مصاحبه مؤلف*، ۱ خرداد، تهران، مرکز تحقیقات استراتژیک.
۲۶. فوران، جان، ۱۳۸۹، «مدل نظری انقلاب» در کتاب محمد حسین پناهی، *نظریه‌های انقلاب*، تهران، سمت.
۲۷. قاسم پور، داوود، ۱۳۸۷، *جنبش دانشجویی خارج از کشور، انجمن اسلامی*، تهران، وزارت علوم و تحقیقات و فناوری.
۲۸. قطعنامه تظاهرات و راهپیمایی انجمن اسلامی دانشجویان که به منظور اعتراض به مسافرت سادات به آمریکا در شهر واشنگتن صادر گردید، ۱۸ فروردین ۱۳۵۹.
۲۹. کسرای، محمد، ۱۳۸۶، *مصاحبه*، تهران، آرشیو مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
۳۰. معبادی، حمید، ۱۳۸۱، *چالش‌های ایران و آمریکا بعد از پیروزی انقلاب اسلامی*، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
۳۱. نامه سرگشاده به وزیر امور خارجه، ۳۱ تیر ۱۳۵۹.
۳۲. ناهیدیان، ابوالفضل، ۱۳۸۶، *مصاحبه*، تهران، آرشیو مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
۳۳. نصرآبادی، علی اکبر، ۱۳۹۲، *مصاحبه مؤلف*، تهران، ۳ شهریور.
۳۴. یابنده، فاطمه، ۱۳۹۲، *خاطرات محمد هاشمی*، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.